

Zveřejňování dokumentace terénních archeologických výzkumů: důvody pro a proti

Martin Kuna, Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

dosavadní situace v ČR

- informace se chápou jako majetek autora, předpokládá se pokrytí autorským zákonem; o zveřejnění rozhoduje autor
- kvalita informací je variabilní; neexistuje veřejná kontrola
- NZ nejsou zpracovány ani po desítkách let, data nedostupná

jde to dělat i jinak – např. v USA se

- nejen výstupy, ale i naměřená data na konci projektu odevzdávají grantovým agenturám, které je v přiměřených lhůtách zveřejňují (někdy ihned)

zdroje pravidel zveřejňování

- **autorské právo (Zákon č. 121/2000 Sb.)**
- **> další zákonné normy, pokud vzniknou (připravovaný Památkový zákon)**
- **> konsensus v odborné komunitě**

podle autorského zákona

- **JE dílem:** „dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické... “
- **dílem NENÍ:** „námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj..., myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie...“ (§ 2)
- **autorská práva jsou OSOBNOSTNÍ (nepřevoditelná) a MAJETKOVÁ (§ 10-12)**
- **ZAMĚSTNANECKÁ DÍLA (§ 58):** vykonavatelem majetkových práv je zaměstnavatel
- **majetkové právo zahrnuje také „PRÁVO DÍLO UŽÍT“,** tj. vystavit, půjčovat, šířit atd. (§ 12)

dokumentace terénních výzkumů

SE SKLÁDÁ

- technická data (soupisy, metrické údaje atd.) – nepodléhají autorskému zákonu
- autorská díla (fotografie, texty) – autorskému zákonu podléhají

JEJICH ZVEŘEJNĚNÍ

- je v kompetenci zaměstnavatele, který je vykonavatelem (majetkových) autorských práv – jde o zaměstnanecká díla ve smyslu autorského zákona
- vyloučeny jsou překážky publikování starých výzkumů na straně vedoucích výzkumu či jejich dědiců

právo na použití informací

v případě terénní dokumentace archeologických výzkumů

POUZE S PODMÍNKOU UVEDENÍ ZDROJE (§ 31)

- informace a odůvodněné výňatky z díla
- při výuce a vědeckém výzkumu, které nevedou k přímému či nepřímému hospodářskému prospěchu

NAVÍC S PODMÍNKOU SOUHLASU ZAMĚSTNAVATELE

- dokumentace s rysy autorských děl (fotografie, plány apod.)

další omezení zveřejnění

- mohou vycházet z komunity odborníků a být odůvodněná, ale neměla by být nadužívána
- jsou oprávněná v situaci, kdy zveřejnění (použití dat jiným subjektem) může narušit odborné směřování autora a instituce

NÁVRH (ARÚP/ARÚB):

- zveřejnění nálezové zprávy **S Odstupem 3 let** od dokončení a odevzdání (nejspíše to změní nový Památkový zákon)
- zveřejnění dokumentace nových výzkumů **AŽ S NÁLEZOVOU ZPRÁVOU**
- nezveřejnění dokumentace starých výzkumů, na kterých má instituce **MIMOŘÁDNÝ VÝZKUMNÝ ZÁJEM**, před dokončením NZ (maximální lhůta?)
- zveřejnění citlivých dat (např. detektorových nálezů) až s delším časovým odstupem a/nebo **ODSTUPŇOVANĚ** různým druhům uživatelů

ARÚP/ARÚB hodlají zveřejnit

A – KAŽDÉMU UŽIVATELI

- mapu výzkumů (lokalit) s výjimkou případů odůvodněné skrytých
- textové dokumenty kromě nálezových zpráv a expertních posudků
- terénní dokumentaci výzkumů starších 10 let a nových výzkumů s NZ
- letecké snímky lokalit s malým rizikem zneužití

B – REGISTROVANÉMU UŽIVATELI (studenti, badatelé, zájemci)

- své nálezové zprávy a expertní posudky po uplynutí ochranné lhůty 3 let

C – ODBORNÍKŮM Z OPRÁVNĚNÝCH ARCHEOLOGICKÝCH ORGANIZACÍ

- letecké snímky z lokalit s rizikem napadení

D – POUZE ARCHIVÁŘI (= NEZVEŘEJNIT)

- mapa „skrytých“ lokalit a jejich terénní dokumentace
- dokumenty vytvořené jinými organizacemi, které nedaly souhlas ke zveřejnění

zdrojová data

- **původní data nelze opomíjet a nahradit je pouze výsledným grafem, mapou, slovním popisem atd.**
- **výsledky původního měření je třeba archivovat a zpřístupňovat**
- **je nutno prolomit zavedené přístupy, které data získaná z veřejných prostředků chápou jako majetek autora (vznikají tak obrovské ztráty)**
- **v případě, že expertní data nejsou zaměstnaneckými díly, je třeba zajistit, aby předání dat a právo na jejich použití bylo stanoveno ve smlouvě s expertem**

KONTEXT	SKUPINA	Vaha	HustUhJN
?-V	NEDAT	0,34	0,068
1111-D	RS1-AE-7	0,236	0,0472
1111-D	RS1-AE-7	0,058	0,0116
1111-D	RS1-AE-7	0,04	0,008
1111-D	RS1-AE-7	0,038	0,0076
1111-D	RS1-AE-7	0,02	0,004
1111-D	RS1-AE-7	0,01	0,002
1111-D	RS1-AE-7	0,007	0,0014
1111-D	RS1-AE-7	0,003	0,0006
1111-D	RS1-AE-7	0,003	0,0006
1111-E	RS1-AE-7	0,782	0,1564
1111-E	RS1-AE-7	0,606	0,1212
1111-E	RS1-AE-7	0,098	0,0196
1111-E	RS1-AE-7	0,045	0,009
1111-E	RS1-AE-7	0,101	0,006733
1111-G	RS1-FH-7	0,185	0,015417
1111-Gp	RS1-FH-7	1,218	0,406
1112.2-V	halsta-J	0,006	0,00012
1113-B	RS1-AE-7	0,014	0,0028
1113-E	RS1-AE-7	0,417	0,0139
1113-E	RS1-AE-7	0,38	0,008261
1118-D	RS-J	0,106	0,0212
1124-E	RS1-AE-7	0,259	0,0518
1124-E	RS1-AE-7	0,069	0,0138
1124-Gp	RS1-FH-7	0,579	0,1158
1124-Gp	RS1-FH-7	0,159	0,0318
1124-O	RS1-OP-7	0,009	0,0045
1130-E	RS1-AE-7	1,206	0,02412
1130-E	RS1-AE-7	0,77	0,01925

Digitální archiv
AMČR

trvalé uložště terénní dokumentace

- rozšíření AMČR v podobě webové aplikace
- dokumenty, jejich metadata a vazby na terénní akce (včetně mapy)
- ARÚP/ARÚB počítají se zveřejněním většiny svých dokumentů
- **PŘIDAJÍ SE OSTATNÍ ORGANIZACE?**

20197 výsledků | [Řazení](#) | 20 | [Mapa](#)

datace neurčena

industriální období

C-FT-000078763 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000018 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000019 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000023 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000036 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000038 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000047 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000061 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000079 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000106 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000140 [Zobrazit detail](#)

C-TX-192000177 [Zobrazit detail](#)

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

Martin Kuna, Jan Mařík, David Novák

správa dat

Dana Křivánková

technické zázemí

Čeněk Čišecký, Michal Kmínek

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Olga Lečbychová, Jiří Doležel,

Zdenka Kosarová

AIS ČR

Archeologický informační systém
České republiky

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY